

det, og at det da skal foreskrives ved en Lov. At derimod de almindelige fra Alders Tid benyttede Gjenveie kunne optages i Regulativet, synes mig ikke betænkeligt, da Communalbestyrrelserne jo ikke ville optage saadanne gamle Stier, uden de ere af almeen Interesse for Communen. Dette er vel en Skjønssag, men det er overladt til dem, der ikke ville paalægge Communen større Byrder end at de kunne forsvares i Henseende til den Interesse, Sagen har for den. Hvis vedkommende Lodsseier nægter, at Gangstien har været der fra Alders Tid, vil Sagen jo blive indbragt for Domstolene, thi det er kun dem, der i saa Fald have Ret til at afgjøre den. Jeg troer forøvrigt, at det vil være saa bekendt i enhver Egn, hvilke Stier der have bestaaet fra Arilds Tid, at der neppe ville blive reiste mange Retspørgsmaal desangaaende. De Stier, som allerede ved Udfistningen ere bleve udlagte, troer jeg maae kunne henføres til dem, der have været fra Alders Tid, og der kan saaledes ikke tilkomme Vedkommende nogen Erstatning for den Jord, som ved Udfistningen er bleven udlagt for at tjene til offentlige Stier; men jeg troer, at Communerne ikke ville gjøre Fordring paa alle de Stier, som nu ere tilstede. Jeg antager saaledes, at den almindelige Grundsatning, som gaaer igjennem Loven, nogenlunde kan forsvares, skjøndt jeg indrømmer, at den kan være tvivlsom, eller at der idetmindste kunne fremføres endeel Indvendinger derimod. Jeg troer heller ikke — for at komme tilbage til et enkelt Spørgsmaal — navnlig med Hensyn til Kirkestierne, at saadanne, som det er blevet sagt, væsentligt existere kun for enkelte Personer; jeg troer ikke, at man kan sige dette. Det forholder sig ofte saaledes, at der ligge flere Byer affides fra Kirkebyen, som ad Kjøreveien ville have en meget lang Vej, for at komme til Kirke, hvorimod det kunde være dem til megen Lettelse at kunne benytte en Sti, navnlig til visse Aarsider, saaledes som af den næstsidste ærede Taler blev bemærket. Det er ogsaa af ham samt en anden æret Taler blevet erindret, at disse Forhold have Interesse ogsaa for Kjøbstaderne, og jeg troer, at de kunne faae større og større Interesse især for de Kjøbstæder, der have Overdrev, fordi det er hyppigt, at der paa disse opføres be-

tydelige Samlinger af Huse. Det er af en æret Taler blevet bemærket, at Udkastet ikke nævner noget Udgangspunkt for Stierne, og af en anden æret Taler, at et enkelt nyt Hus ikke kan gjøre Fordring paa Anlæggelsen af en Sti; det er ganske sandt, det er begrundet i selve Loven, at enkelte nye Huses Opførelse ikke kan medføre Fordring paa en saadan ny Sties Anlæg; men jeg troer, at det bør staae til vedkommende Communalbestyrelse at afgjøre, hvor der er kommet saa mange Huse, at der kan være Anledning for Communen til at overtage Anlægget og Vedligeholdelsen af den Sti, som fører til en saadan Samling af Huse. Jeg troer idetmindste ikke, at det er muligt at angive noget andet Udgangspunkt i denne Henseende, det maa overlades de med Egnen vel bekendte Mand at bedømme det. Forsaavidt der skulde være noget fra Communalanordningen Afvigende i, at disse Sagers Afgjørelse overlades til Amtmanden, naar Communalbestyrelsen i Kjøbstaden engang har afgivet sin Resolution, da skal jeg tillade mig at bemærke, at der her ikke alene er Spørgsmaal om at afgjøre en Communen vedkommende Sag, men Spørgsmaalet dreier sig om den Fordring, som Communen kan stille til en privat Mand, og det forekommer mig derfor, at der ikke kan være Noget imod i dette Forhold at lade Amtmanden kjende mellem Communalbestyrelsen og den enkelte Mand. Man kunde vistnok drage disse Sager ind under Ministeriet, og, naar Thinget maatte beslutte dette, vil det jo ogsaa komme saaledes til Udførelse; men det er dog neppe stemmende med hvad der er ønskeligt for Administrationen, at faae et saa stort Antal Detail-Spørgsmaal ind under sig, og for Diebliffet er der ikke nogen anden Autoritet udenfor Regjeringen som Afgjørelsen kunde overlades til, end Amtmanden. Der er blevet spurgt, om den nye Communallov snart kunde ventes forelagt; jeg tilstaaer, at jeg er ikke sikker paa, at den kan forelægges denne Rigsdag; men vistnok var det ønskeligt, om man snart kunde faae saadanne overordnede Communal-Autoriteter indsatte, som da kunde træde istedetfor Amtmanden, hvor denne nu nævnes i Udkastet; men for Diebliffet har man dem ikke, og man maatte altsaa inddrage disse Sager under selve Mi-